

Posudok oponenta dizerta nej práce

Mgr Zuzana Husarovi ová: Pastora ní pé e o adolescenty ve spirituální krizi

Motivácia autorky:

Autorka predstavuje viaceré dôvody pre osobný záujem o vedecký vstup do tejto tematiky. Vníma h adanie identity dospievajúcich a pomoc cirkvi v období dospievania ako ve kú výzvu pre cirkevné spoločnosti. Evidentne ju zaujímajú rôzne aspekty práce s mládežou. Negatívnu skutočnosťou, ktorá alarmuje pozornosť teologickej reflexie a motivuje tiež autorku k h adaniu odpovedí je odklon mnohých mladých od viery a od cirkvi. Štále viac mladých ľudí, ktorých môžeme pokladať za nábožensky založených, prípadne h adajúcich, nepatrí k aktívnym členom nejakej cirkvi, alebo spoločnosti. Autorka vníma potrebu reagovať na túto skutočnosť, analyzovať ju a pochopiť. Pastorálna starostlivosť je nástrojom, ktorým mieni riešiť tento problém.

Ako sa to však má stať v tejto doktorskej práci, aby mala táto vedecká štúdia svoju vlastnú kvalitu a predstavovala svoj vlastný prínos v oblasti pastorálnej starostlivosť špecifickej skupine adolescentov?

Ciele práce a jeho vymedzenie:

Pre vymedzenie špecifického zmyslu doktorskej dizertácie je presné stanovenie cieľov prvotným krokom. Autorka sa vo viacerých nie príliš systematicky utriedených výrokoch vyjadruje k tomu, čo si kladie za svoj cieľ (s 9-10). Za hlavný cieľ si kladie špodrobný rozbor a popis pastorálneho pé e ako riešenia spirituálnych problémov dospievajúcich. Pred tým na základe viacerých výrokov k tejto téme na s 9. predstavuje autorka svoj zámer spôsobom, ktorý prezrádza hlavné kroky dizerta nej práce. Úkolem práce je popísať najrôznejšie aspekty spirituálnej adolescentnej krize... priblížiť svet adolescentu... a zároveň popisuje rôzne metódy a podoby pastorálneho pé e ako východiska z krize a pomoci k dosiahnutiu väčšieho životného spokojnosti jedinca.

Nakoľko je dizertačná práca výskumnou prácou, ktorá má mať znaky objavnosti v kritickom skúmaní vzniká otázka, kde sa táto objavnosť má prejavovať. Autorka nehovorí, či mieni navrhnúť nové, vlastné spôsoby pastorálnej starostlivosť, ktoré ponúknu východiská z krize. Mieni popísať rôzne metódy a podoby pastorálnej práce. Týmto spôsobom jasne nestanovuje, či mieni predstaviť existujúce, literárne zaznamenané metódy, alebo vytvoriť vlastné. Autorka chápe svoju úlohu ako rozhodujúcu v zmysle témy. V závere práce s 178 tiež konštatuje, že pokladá úlohu za kľúčovú, nakoľko táto úloha predstavuje pastoračnú ako riešenie šduchovních neboli spirituálnych kríz.

V zmysle vlastného hodnotenia dosiahnutých cieľov na s 178 autorka vníma svoju prácu ako zameranú na viaceré ciele a autorka tiež konštatuje, že podľa jej názoru sa tieto ciele podarilo dosiahnuť.

Metodika rozpracovania a stavba vedeckej štúdie:

Autorka predstavuje svoju prácu ako zloženú z dvoch častí: teoretickej a praktickej či empirickej. V rozhodujúcej teoretickej časti (154 strán) autorka mieni pracovať odbornou kritickým spôsobom s textom. Väčšina práce sa zaoberá publikovanou odbornou literatúrou. Metodicky to má znamenať kombináciu analytickej metódy, tiež citovaním a interpretovaním odbornej literatúry a explikáciou metódou, teda vysvetľovaním postupov a dedukciou, tiež

Autorka empirická čas spolu 22 strán používa metodiku
vlastných zistení.

Článok, že autorka nemieni ani v k ú ovej asti vytvori
vlastné pastorálne postupy na riešenie adolescentných spirituálnych kríz, ale aj tu bude skôr
vyhadáva interpretovať existujúce odborné názory a hada ich dôsledky v danej tematike.

Autorka sa opiera o úctyhodné množstvo cca 250 rôznych monografií, prameňov,
encyklopedických prác a periodík. Spôsob citovania neposudzujem, nakoľko nepoznám
presné požiadavky na odborné citovanie literatúry v R. Väšina odbornej literatúry
pochádza z českého odborného prostredia. To môže byť hodnotené aj ako veľké pozitívum
práce.

Na s. 10. autorka v návaznosti na empirickú čas hovorí, že potom mieni stanovi
vedecké hypotézy, ktoré sa následne potvrdzujú, alebo naopak vyvracajú.

Otázka: Kto je autorom hypotéz predstavených na s 160? (nepostrehol som, žeby to
autorka v práci vysvetlila), Akým spôsobom boli vytvorené, aký majú vzťah k teoretickej
časť práce?

Rozpracovanie jednotlivých častí.

Stav výskumu naznačuje autorka poukazom na množstvo prác, ktoré sa týkajú bu
adolescencie, alebo spirituality. Z prehľadu vyplýva, že práce, ktoré by sa venovali priamo
riešeniu kríz v dase dospievania pastorálnym spôsobom autorka neuvádza. Zmyslom takejto
state by bolo poukázať na problémy, ktoré v súčasnosti nie sú riešené, a tak poukázať na
potrebu svojej vedeckej práce v dizertácii. Autorka by mohla vysvetliť pri obhajobe, prečo
v tejto state nepoukazuje na neriešené problémy v oblasti záujmu práce.

V prvej state sa venuje vymedzeniu pojmov. Pri adolescencii autorka uvádza viacero
odborných pohľadov na obdobie adolescencie a jeho typické znaky. Poukazuje na určitú
nejednotnosť prístupu k problematike. Predstavuje rôzne názory. Pri ich predstavení nie je
vidieť snahu tieto názory utriediť, alebo nakoniec predstaviť koncept, ktorého sa autorka
mieni držať, alebo ktorý navrhuje nad rámec existujúcich. Prečo to nerobí? Utriedenie
a zhodnotenie materiálu by vytvorilo odborný prínos práce!

Na s. 18 autorka uvádza, ako sa zdá, vlastný názor na súčasnú šmódu, časopisy
a filmy, ktoré sú predovšetkým o mladých a pre mladých a kde sú mladí ľudia predstavovaní
ako tí, ktorí vedú bezstarostné životy. Domnievam sa, že tento názor platí skôr ako kritika
reklamnej kultúry. V súvisení s modernou kinematografiou sa, domnievam sa, nedá autorkin
názor dokázať. Existujú iste aj iné filmy...

Otázka: Robila autorka v tejto veci výskum? Príbuzný radikálny názor predstavuje
autorka v svojej práci viackrát a zachytáva ju na s 175, a potom v závere na s 179, kde
uvádza, že najväčším ohrozením pre mládež sú masmédiá., ktoré sprostredkovávajú pre
mládež nesprávne názory. Ako rieši autorka tento problém v práci? Patrí k pastorálnej úlohe
využívanie k odmietaniu, alebo vedomému a selektívnemu vyúžívaniu produktov moderných
médií?

Spiritualitu predstavuje ako jadro každého náboženstva. Aj tu predstavuje viaceré
názory. Robí to skôr esejisticky bez utriedenia. V prípade krízy sa autorka dostáva
k správne hodnoteniu o užití krízy. Pri predstavovaní pastorácie mládeže sa
objavuje znovu otázka, na koho presne myslíme. Ktorá vymedzená veková skupina má
autorka na mysli na s 28? V prípade adolescencie predstavila autorka skôr rôzne alternatívy
chápania vekového vymedzenia.

Názov druhej state necháva tuší široký záber. V súvisení s Bibliou, autorka
nenaznačuje žiadne vekové vymedzenie veku mladosti. Autorka sa venuje rôznym duchovným
a psychologickým pohľadom, prináša cenné analýzy, z pohľadu rôznych autorov, ktoré sú
predstavené vedľa seba ako vzájomne sa dopĺňajúce alternatívy v pohľade na komplexný

Zaujímavé je aj porovnanie Eriksonovho a Jungovho logické (s 39). Autorka sa v tejto oblasti zmieňuje aj o krízach, ktoré sa dajú zvládnuť pastorálnym spôsobom. Robí to zrejme preto, aby naznačila širší kontext pre krízy a ich pastorálne riešenie. Na viacerých miestach predstavuje cudzí názor ako ten s ktorým zrejme súhlasí, hoci to jasne nehovorí. (s 52)

Autorka robí po každej kapitule zhrnutie. To je veľmi užitočné. Pri zhrnutí, ktoré je zásadne veľmi užitočné, každá kapitola by bolo veľmi potrebné podať zásadný pohľad na prezentované javy a predstaviť najcennejšie poznatky, ktoré možno hodnotiť ako vlastný prínos autorky. Autorka namiesto toho v krátkom zhrnutí konštatuje vždy viac menej len to, čo sa dá zistiť pri pohľade na názov kapitoly a na obsah práce na s. 5..

V tretej stati práce upútava stať 3.3., kde autorka vysvetľuje spirituálnu krízu u adolescentov.. Staví ju do širšieho kontextu reflexie o spiritualite v stati 3. Spirituálnu krízu u adolescentov predpokladá v dvoch oblastiach ako fideistickú krízu a ako psychospirituálnu krízu. V zmysle názvu práce vyznieva táto časť ako pomenovanie základných výziev, na ktoré bude autorka chcieť reagovať pastorálnym spôsobom. Prekvapuje a pokladám to za nedostatok práce, keď autorka sa pri fideistickej kríze (veľmi krátka stať) neusiluje hlbšie rozlíšiť a systematicky túto problematiku rozlúčiť a usporiadať. Tak by na predstavené krízy viery mohla pastorálne systematicky reagovať vo štvrtjej časti. Autorka predstavuje tri možné podskupiny psychospirituálnych kríz, zrejme citovaním ďalších autorov (Gróf, Grófová) pri psychospirituálnych podobách krízy. Vo štvrtjej časti práce s názvom „Pastorálna starostlivosť o adolescenty ako riešenie ich spirituálnych kríz“ sa však autorka nevracia ku psychospirituálnym krízam v predstavenom členení a nereaguje na ne. Pokladám to tiež za nedostatok. Pomenovanie psychospirituálnych kríz pochádza od konkrétneho autora (s 89 Van Ura). Je pomenovanie šfideistická kríza autorkine vlastné označenie? (Z odkazov pod ňou to nie je zreteľné.)

Autorka sa venuje pastorálnej starostlivosti, ako riešenia spirituálnych kríz adolescentov v štvrtjej časti. V jej prístupe vidieť na jednej strane veľmi široký a neadresný prístup k téme. Predstavuje zásadné témy pastorácie z biblického východiska a vo vzťahu k pastorovi, predstavuje pastorálnu prácu rôznych cirkví v SR. Z tejto perspektívy vyplýva, že pastorálna starostlivosť je v ponímaní autorky skôr označenie celej služby cirkvi spolu s bohoslužobným životom a nie služba pre jednotlivca v jeho vnútorných, spirituálnych problémoch a osobných vzťahoch špecificky, ako sa to pri pastorálnej starostlivosti v protestantských kruhoch zásadne platí. Autorka sa nevenuje obsahovo ani metodicky niektorým typickým pastorálnym modelom pomoci (pozri napr. Clinebell: Basic types of pastoral counselling, alebo dôrazom kerymatickej pastorálky, alebo modelom pastorálneho poradenstva), ktoré by bolo možné aplikovať na rozpoznané výzvy.

V tejto stati vzbudzuje pozornosť časť 4.11., ktorá v zmysle témy povzbudzuje oživenie, keď v nej dôjde k riešeniu problematiky, ktorú určuje téma. Autorka tu nenadväzuje na výzvy tretej časti, ale predstavuje ďalšiu literatúru, ktorá sa tematikou zaoberá a medzi krízou vyvolávajúce faktory zaraďuje aj ako sú nemoc, obsesie, fóbie, duševné choroby.... Medzi užitočné nástroje pomoci zaraďuje autorka správne, láskavé, priateľské vzťahy dlhodobého charakteru, porozumenie, flexibilitu a rodinné prostredie na riešenie kríz. Tieto dôrazy sú chválhodné a vzácne a autorka sa k nim vracia aj v závere práce po empirickej časti.

Celkové hodnotenie:

Autorka zozbierala a do určitej miery aj utriedila veľké množstvo vzácneho materiálu, ktorý sa týka stanovenej témy v jej širšom kontexte. Vlastným výskumom v piatej časti práce poukazuje na ďalšie konkrétne, čo je iste veľmi cenné. Za pozitívum pokladám aj skutočnosť,

trieda eskej teológie a spoločenskej reflexie, ktoré sa
e predpoklady pre poznanie flivotných situácií a výziev
ch súvislostiach. Pastoralnú starostlivosť predstavuje
v –ir–om kontexte ako komplexnú službu cirkvi a menej adresne vo vz ahom k existujúcim
modelom a tieto neaplikuje na typické podoby spirituálnych kríz.

Domnievam sa, že autorka dosiahla viaceré ciele, ktoré si stanovila pre svoju vedeckú
prácu, predsa v–ak, pod a môjho názoru jeden z cie ov, ktorý si autorka stanovila: špopísa
rúzne metódy a podoby pastora ní pé e jako východiská z kríze a pomociõ (s 9) autorka
dostato ne nesplnila. Nazna uje –ir–í kontext tematiky ve mi bohatým spôsobom, a tým
prispieva pre spoznanie problematiky a jej komplexnosti. Pastoralna odpove na spirituálne
krízy je ve mi –iroká a obsahovo a metodicky rozpoznate ne nenadväzuje na nazna ené krízy.
Kritickým bodom pre celkové hodnotenie dizertácie je miera objavnosti a odborný prínos
autorky v práci.

Za nedostatok práce pokladám aj to, že zhrnutia po jednotlivých kapitolách
neobsahujú rozhodujúce zistenia, ale len pripomenutie názvu a cie a jednotlivých kapitol.

Táto, že sa autorka neodvážila samostatne a vlastným spôsobom pastorálne
obsahovo a metodicky reagova na rozhodujúce podoby spirituálnej krízy, ako ich nazna uje
napr. v ásti 3.3. Pre o vlastne?

Napriek kon–tatovaným nedostatkom vidím pozitíva práce, ktoré zoh ad ujúc kontext,
z ktorého vychádzajú, pod a môjho úsudku, prevafluju. Preto odporú am prácu na obhajobu
a odporú am autorku v prípade úspe–nej obhajoby udeli titul PhD.

Prof. ThDr Július Filo, Dr.h.c.
Evanjelická bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave,
Bartókova 8
811 02 Bratislava

Comenského v Bratislave
Evanjelická bohoslovecká fakulta

Kancelária dekana
811 02 Bratislava 1, Bartókova 8

Univerzita Karlova v Praze
Husitská teologická fakulta
Prof. ThDr. Jan Lá-ek
D kan fakulty
Pacovská 350
P. O. Box 56
140 21 PRAHA 4 ó Kr

Vá- list íslo/zo d a

Na-e íslo

Vybavuje/linka

Bratislava 16.5.2011

V c: Oponentský posudok Mgr. Husarovi ová

Váflenný pán dekan,

Kone ne posielam oponentský posudok na dizerta nú prácu Mgr. Husariovi ovej.
Prosím o ospravedlnenie za neskorý termín dodania posudku.
Prajem Boflie poflehnanie v slufbe i flivote

Tvoj v Pánovi

Július Filo